

بامداد

رقم جدید گندم نان

مناسب کشت در اقلیم معتدل کشور

مجری/مجریان مسئول: فرشاد بختیار و گودرز نجفیان

محققان همکار: منوچهر خدارحمی، غلامحسین احمدی، رضا نیکوسرشت، امیر کیوان کفاشی، احمد جعفرنژاد، فضل الله حسنی، شکوفه ساریخانی خرمی، داوود امین آزر، عزت اله نباتی، مسعود قدسی، احمد رضا نیکزاد، جواد حسن پور، فرزاد افشاری، علی ملیحی پور، سید طه دادرزائی، علی ناظری، کمال شهبازی، صفرعلی صفوی، رحیم هوشیار، مهرداد چایی چی، عزت اله نباتی، عبدالکریم ذاکری، سیدنصرت اله طباطبایی فرد، محمدعلی دهقان، شاهپور ابراهیم نژاد، محمود عطا حسینی، محمد دالوند، حسام الدین مقیدی، محسن یاسایی، احمد احمدپور ملک شاه، علی عمرانی، حسینعلی فلاحی، محمود نصرالهی و داریوش صفایی

خلاصه

مناطق معتدل کشور که شامل بخش‌های وسیعی از استان‌های خراسان، مرکزی، سمنان، تهران، البرز، اصفهان، یزد، فارس، کرمان، کرمانشاه، لرستان و مناطقی از استان‌های ایلام، چهارمحال و بختیاری، زنجان، همدان و سیستان و بلوچستان می‌باشند، از شرایط مستعدی برای زراعت گندم برخوردار بوده و حدود ۷۰۰ هزار هکتار (۲۸ درصد) از سطح زیر کشت گندم آبی را به خود اختصاص می‌دهند. با توجه به استعداد مناطق زراعی این اقلیم در تولید گندم، معرفی ارقام با پتانسیل تولید مطلوب و ارزش نانوائی بالا ضرورت داشته که سعی بر آن است تا در قالب برنامه به نژادی گندم نان برای اقلیم معتدل این هدف مهم حاصل شود.

در سال‌های اخیر به نژادی گندم آبی با معرفی ارقام پر پتانسیل که دارای افزایش راندمان عملکرد در واحد سطح می‌باشند موفقیت‌های چشمگیری داشته است. اما با توجه به متغیر بودن عوامل محیطی و اثر فشار انتخاب بر جوامع عوامل بیماریزا در هر زمان ممکن است مقاومت این ارقام شکسته شود و مغلوب بیماری‌ها یا مخاطرات دیگر شوند. برنامه به نژادی گندم آبی در اقلیم معتدل بر اساس رویکرد فوق الذکر در سال ۱۴۰۱ رقم جدید بامداد را معرفی نمود تا به تنوع ارقام موجود در مناطق معتدل اضافه گردد. این رقم دارای پتانسیل عملکرد خوب در شرایط آبیاری بهینه و شرایط کم آبیاری می‌باشد، زمان رسیدگی آن مناسب، دارای مقاومت به خوابیدگی و کیفیت نانوائی خوب و بخصوص مقاومت مطلوب و قابل قبول نسبت به نژادهای بررسی شده بیماری‌های زنگ زرد و قهوه‌ای از صفات برجسته آن می‌باشد.

مقایسه صفات زراعی رقم بامداد با شاهد

صفت	رقم	
	بامداد	رخشان (شاهد)
میانگین عملکرد (کیلو گرم در هکتار)	۷۷۰۷	۷۲۱۸
میانگین ارتفاع بوته	۱۰۱ سانتیمتر	۱۰۱ سانتیمتر
میانگین تعداد روز تا رسیدن	۲۰۹	۲۰۹
میانگین درصد پروتئین	۱۲/۲	۱۲/۰
واکنش به بیماری زنگ زرد	نیمه مقاوم	نیمه مقاوم

توجیه اقتصادی:

در آزمایش سازگاری عملکرد رقم بامداد و شاهد رخشان به ترتیب ۷۷۰۷ و ۷۲۱۸ کیلوگرم در هکتار بود. به طوری که رقم جدید نسبت به شاهد ۴۸۹ کیلوگرم در هکتار (۶/۷۷ درصد) برتری داشت. طبق شیوه نامه توجیه اقتصادی رقم، براساس برتری عملکرد رقم جدید نسبت به شاهد، سطح پیش بینی جایگزینی ۲۰ هزار هکتار و قیمت محصول ارزش حال منافع ناخالص رقم جدید در طول دوره هفت ساله ۷۲۱/۴ میلیارد ریال برآورد شده است.